

Politsei- ja Piirivalveamet
keskkriminaalpolitsei

KORRUPTSIOON

Infoleht

Mis on korruptsioon?

Korruptsioon on ametikohast tuleneva võimu ärakasutamine isikliku kasusaamise eesmärgil. Korruptsioon laias tähenduses on ametikohaga kaasneva usalduse kuritarvitamine, mis võib avalduda nii avalikus, era- kui ka vabasektoris.

Mis mõjud korruptsiooniga kaasnevad?

Korruptsiooniga kaasneb ebavõrdsus, kannatab konkurentsi-võime, osutuvad põhjendamatult eelistatuks nt ametiisikutele hüvesid või raha pakkunud/andnud isikud ja ettevõtted. Korruptsioon tekitab poliitilist ja majanduslikku ebastabiilsust ning toidab organiseeritud kuritegevust. Korruptsiooni tõttu kaob asutuste ja ametiisikute usaldusväärsus.

Inimesed soovivad, et avalik võim teeniks neid nende huvides, toimiks ausalt ja selgelt. Selleks on võimuesindajatele pandud seadusega kohustused, mille hulgas on nõue vältida korruptsiooniohtlikke olukordi. See kehtib ka juhtide ja teiste võimupositsiooniga isikute kohta kohalikus omavalitsuses. Kohustuste täitmata jätmine võib soodustada korruptiivseid tegusid, millega kaasneb riigile või omavalitsusüksusele majanduslik kahju, mille maksab lõppkokkuvõttes kinni maksumaksja. Arusaadavalt kõigutavad korruptiivsed teod ka inimeste usku avalikku võimu ning kahandavad huvi riigi ja omavalitsuse asjades kaasa rääkida. (Korruptsiooni ennetamine valdade ja linnade tehingutes. Riigikontrolli aruanne Riigikogule. Tallinn, 30. oktoober 2012).

Korruptsioon on ohuks ühiskonna stabiilsusele ja julgeolekule, õhnestades demokraatlikke institutsioone ja väärtusi, põhjustades inimeste ebavõrdset kohtlemist, kahjustades konkurentsi ning seades takistusi majandusarengule (ÜRO korruptsioonivastane konventsioon. Korruptsioonivastane strateegia aastateks 2013–2020).

Korruptsioon vähendab inimeste võrdseid võimalusi mõjutada kollektiivset otsustamist ühistes huvides, nende võrdsust avalike institutsioonide ees ja avaliku tegevuse efektiivsust. Elanikud kaotavad kindluse, et riigis toimuvad otsustused on õigustatud ning seotud avalike huvidega. Korruptsioon aitab kaasa poliitilise ja institutsionaalse süsteemi legitiimsuse vähenemisele. (M. E. Warren. What Does Corruption Mean in a Democracy? In M. Johnston (Ed.), Public sector corruption 1: Concepts (pp 53–79). London: SAGE Publications, 2010; P. Heywood. Political Corruption: Problems and Perspectives. Political Studies, 1997) Elanike ebakindlus riigi usaldusväärsuses võib kanduda üle igasse avalikku valdkonda, olenemata korruptiivsuse tase-mest. Elanike usaldamatus valitsuse vastu viib selleni, et kaob soov käituda avalikes huvides, ning keskendutakse ainult enda huvidele. (M. E. Warren. 2010)

Millised on korruptsiooni avaldumise vormid?

Korruptsioon võib avalduda näiteks:

- lasteaias, kus lasteaia juht võtab lastevanematelt vastu isiklikuks otstarbeks hüve selles eest, et lapsevanem saaks oma lapse väljaspool nimekirja lasteaeda registreerida;
- õppeasutuses, kus majandusvaldkonna või kooli juhtimise eest vastutav juht omastab kooli vara;
- kohalikus omavalituses, kus juht omastab kohaliku elu arendamiseks mõeldud vara;
- kohaliku omavalitsuse volikogus, kus volikogu liige osaleb üksikotsuste tegemises, mis on kasulikud temale või tema lähedastele;
- asutuses, kus otsustustes osalev ametnik teeb altkäemaksu eest ebaausaid otsuseid ja takistab sellega ausat konkurentsi; asutustes, kus järelevalveülesandeid täitev ametnik jätab altkäemaksu eest kontrolli tegemata või teeb seda puudulikult;
- kui ametiisik võtab avaliku ülesande täitjana riigi, riigi asutatud või riigi osalusega juriidilise isiku heaks osa otsustest või toimingutest, mis on seotud ametiisiku enda või temaga seotud juriidiliste isikutega;
- hankemenetluses, kus hanke tellija esitab kvalifitseerumise tingimused selliselt, et sobituks konkreetne pakkuja, kes on enne või pärast hankemenetlust lubanud või andnud tellijale altkäemaksu;
- avalikus sektoris, kus ametnik teeb järelevalvet ettevõtte tegevuse üle, kust ta saab samaaegu teatud tööde eest (varjatud kujul) altkäemaksu;
- erasektoris, kus ettevõtte eelistab alltöövõtjatena neid, kes maksavad tööde saamiseks altkäemaksu;
- riigivõimu, kohaliku omavalitsuse ja Euroopa Parlamendi valimistel, kus valijale antakse või pakutakse ainelist hüve, et ta valiks või hääletaks kindla kandidaadi poolt;
- sõidukite tehnõulevaatusel, kus ametnik tunnistab auto, mis ei ole tehniliselt sõidukorras, altkäemaksu eest sõidukõlblikuks; sõiduki juhiloa saamiseks vajalikul sõidueksamil, kus eksamineerijale antakse altkäemaksu selleks, et tagada ka vigadega eksami korral positiivne tulemus;
- meditsiini valdkonnas, kus otsustustes osalev arst otsustab altkäemaksu eest opereerida eelisjärjekorras patsiente või moonutada andmeid tervislikku seisuga kajastavates dokumentides;
- kui hoolekandeteenust osutav ametnik omastab hoolealuste pangakontodel olevat raha;
- kui kohtuotsusega üldkasuliku töö tundide täitmise järele valvav tööjuhendaja märgib altkäemaksu eest kohustuslikud töötunnid tehtuks
- jne.

Kuidas korruptsioon meid otseselt puudutab või mõjutab?

Korruptsioon võib kas otseselt või kaudselt mõjutada kõiki meid. Võime korruptsiooniga puutuda kokku seda iga päev endale teadvustamata. Näiteks:

- maksumaksja maksab ametnikele kinni korruptiivse tulu, kuna selle võrra on riigi/KOVi pakutavad teenused kallimad. Näiteks makstakse tervisekeskuse ehitamisel ametiisikule altkäemaksu, mille tagajärjel sõlmitakse 20% kallim leping, mistõttu teenuste hind elanikele kasvab kuni 20%;
- omavalitsusel puuduvad vahendid vajalike teenuste osutamiseks või toetamiseks, kuna vahendid on omastatud või kulunud avaliku teenuse osutamise mitteseotud kulude katteks;
- tehnoloogilisele saab altkäemaksu eest läbi tehniliselt mittesõidukorras sõiduk, mis teeb seetõttu avarii, sõites otsa jalakäijale;
- liiklusesse satub sõidukijuht, kes on endale juhiloa ostnud ning kelle puudulike juhtimisoskuste tõttu toimub avarii;
- tervishoiuteenuste järjekorrad pikenevad, kuna vahele tulevad isikud, kes on arstile altkäemaksu andnud;
- töövõimetust määratakse altkäemaksu eest isikuile, kes sellele kategooriale tegelikult ei vasta;
- hoolekandeteenust vajavad inimesed kaotavad nende pangakontodel oleva raha, kuna hoolekandeteenust pakkuv ametnik on selle omastanud;
- tellija määrab riigihangetes konkreetsele pakkujale viimase altkäemaksu eest ebavõrdsed konkurentsile mitteavatud tingimused, mistõttu teistel pakkujatel on raske hankes osaleda;
- riiklikud järelevalvetoimingud on jäetud tegemata altkäemaksu eest, mis laseb tegutseda turul ettevõttele, kelle tegevus ei vasta nõuetele;
- isikuandmeid lekitatakse altkäemaksu eest;
- ametiisik või töötaja lekitab ärisaladust altkäemaksu eest;
- erasektoris võtab ettevõtte töötaja altkäemaksu, mille tagajärjel on sisseostetavad teenused ettevõttele kallimad või jääb saamata osa võimalikust kasumist;
- kaupluse ostujuht saab kaupu müüki võttes altkäemaksu läbimüügist, mille tõttu on kaupadele juurdehindlus suurem, mis teeb hinnad kliendile kallimaks;
- kohtuotsuseid ei täideta, kuna üldkasuliku töö tundide täitmise üle järelevalvekohustusega tööjuhendaja märgib altkäemaksu eest kohustuslikud töötunnid tehtuks
- jne.

**Kui sa tahad, et niiviisi ei käitutaks, siis seda
märgates teavita sellest politsei.**

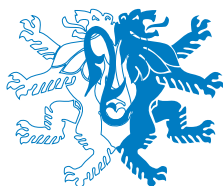
Korruptsioonivihje edastamise võimalused

Keskriminaalpolitsei korruptsioonikuritegude büroo

vihjemeil **korruptsioonivihje@politsei.ee**

vihjetelefoni automaatvastaja **612 3657**

postiaadress **Tööstuse 52, 10416 Tallinn**

Kes menetlevad korruptsioonikuritegusid ja -väärtegusid?

Korruptsioonisüütegusid menetlevad Eestis
Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet.

Kahe asutuse vahelise uurimisalluvuse määrab
Vabariigi Valitsuse 11. 04. 2013. aasta määrus nr 60
lähtuvalt ametiisiku ametipositsioonist.

Politsei- ja Piirivalveametis menetleb korruptsioonisüütegusid
keskriminaalpolitsei korruptsioonikuritegude büroo.

Kohtueelset menetlust juhib Prokuratuur.

Mis aitaks kaasa korruptsiooni vähendamisele?

- Asutuse või ettevõtte juht saab hea eeskuju ja käitumisega olla põhiväärtustele tugineva organisatsiooni hea maine kujundaja.
- Asutuse või ettevõtte korruptsiooniriskide ülesmärkimine, hindamine ning maandamine.
- Otsustuste ja tegevuste läbipaistvus ning avalikustamine.
- Personali koolitamine ja korruptsiooni nähtudest teadlikkuse suurendamine.
- Täisleppimatuse (ehk nulltolerants) kinnistamine ebaausa tegevuse suhtes.
- Hea koostöö õiguskaitseasutustega.

Odavam ja vähem ressursi nõudev on korruptsiooni ennetada kui avastada.

Mis seadused käsitlevad korruptsiooni ja sellega seotud küsimusi?

Tähtsamad neist on:

- korruptsioonivastane seadus (KVS)
- karistusseadustik (KarS)
- kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (KoKS)
- raamatupidamise seadus (RPS)
- avaliku teenistuse seadus (ATS)

Korruptsioonivastane seadus

Väljavõtteid korruptsioonivastasest seadusest

Seaduses sätestatakse avaliku ülesande täitmisel korruptsiooni ennetamise õiguslikud alused ja vastutus kehtestatud kohustuste rikkumise eest. Seadus reguleerib korruptsiooni ennetamist ja vastutust väljaspool avaliku ülesande täitmist üksnes juhul, kui nii on otsesõnu sätestatud (KVS § 1 lg 1).

Ametiisik

Ametiisik käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline isik, kellel on avaliku ülesande täitmiseks ametiseisund sõltumata sellest, kas ta täidab talle pandud ülesandeid alaliselt või ajutiselt, tasu eest või tasuta, teenistuses olles või vabakutselisena või lepingu, nimetamise või valimise alusel (KVS § 2 lg 1).

Ametiseisund

Ametiseisund seisneb õigusaktist, tehingust või asutuse töökorraldusest tulenevas õiguses ja kohustuses avaliku ülesande täitmisel:

- 1) teha otsus, sealhulgas osaleda selle tegemises või selle sisulises suunamises. Otsus on teise isiku, sealhulgas avalikku ülesannet täitva asutuse õiguse või kohustuse tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele suunatud otsustus, millega reguleeritakse üksikjuhtumit või piiritlemata arvu juhtusid, sealhulgas õiguse üldakt, haldusakt haldusmenetluse seaduse tähenduses, kohtulahend, samuti asutuse siseakt;
- 2) teha toiming, sealhulgas osaleda selles või selle sisulises suunamises. Toiming on teisele isikule, sealhulgas avalikku ülesannet täitvale asutusele õiguslikku või vältimatut faktilist tagajärge põhjustav tegevus, mis ei ole otsuse tegemine. Toiming võib seisneda ka menetlustoimingu tegemises, tegevusetuses või viivituses. (KVS § 2 lg 2)

Käsitustehingu tegemise kohustust ei loeta otsuse tegemise pädevuseks juhul, kui isikul puudub õigus määrata tehingu asjaolusid. Toimingu sooritamise kohustust ei loeta toimingu tegemise pädevuseks juhul, kui isikul puudub õigus määrata toimingu tagajärge mõjutavaid asjaolusid. (KVS § 2 lg 3)

Korruptsioonivastase seaduse § 3 järgi on ametiisikul keelatud:

- 1) korruptiivse tulu nõudmine, vahendamine ja saamine;
- 2) ametiseisundi korruptiivne kasutamine;
- 3) avaliku vahendi korruptiivne kasutamine;
- 4) mõju korruptiivne kasutamine;
- 5) siseteabe korruptiivne kasutamine.

Korruptiivne tulu on ametiisikule endale või kolmandale isikule ametiisiku ametikohustuse tõttu pakutud või ametiisiku poolt nõutud varaline või muu soodustus, samuti ametiisiku kohustusi rikkudes saadud soodustus (KVS § 4 lg 1).

Ametiisik peab korruptiivse tuluna määratletava soodustuse vastuvõtmisest keelduma või, kui see ei ole võimalik, soodustuse viivitusega oma asutusele või tema ametisse nimetamise õigusega isikule või organile üle andma (KVS § 4 lg 2).

Ametiseisundi korruptiivne kasutamine on ametiisiku poolt ametikohustust rikkudes enda või kolmanda isiku huvides ametiisiku pädevuses oleva otsuse või toimingu tegemine, selles osalemine või selle sisuline suunamine, kui see toob kaasa avaliku huvi seisukohast ebavõrdse või põhjendamatu eelise ametiisikule või kolmandale isikule (KVS § 5 lg 1).

Avaliku vahendi korruptiivne kasutamine on ametiisiku poolt ametikohustust rikkudes avaliku ülesande täitmiseks mõeldud materiaalse või muu ressursi kasutamine ametiisiku enda või kolmanda isiku huvides, kui see toob kaasa avaliku huvi seisukohast ebavõrdse või põhjendamatu eelise ametiisikule või kolmandale isikule (KVS § 5 lg 2).

Mõju korruptiivne kasutamine on ametiisiku poolt ametikohustust rikkudes tema tegeliku või eeldatava mõju kasutamine eesmärgiga saavutada teise isiku poolt teo toimepanemist või toime panemata jätmist ametiisiku enda või kolmanda isiku huvides, kui see toob kaasa avaliku huvi seisukohast ebavõrdse või põhjendamatu eelise ametiisikule või kolmandale isikule (KVS § 5 lg 3).

Siseteabe korruptiivne kasutamine on ametiisiku poolt ametikohustust rikkudes talle avaliku võimu teostamisel teatavaks saanud avalikustamata teabe, mis mõjutab või võib tõenäoliselt oluliselt mõjutada kolmanda isiku õigusi või kohustusi, kasutamine ametiisiku enda või kolmanda isiku huvides, kui see toob kaasa avaliku huvi seisukohast ebavõrdse või põhjendamatu eelise ametiisikule või kolmandale isikule (KVS § 5 lg 4).

Ametiisikul ei ole lubatud varjata talle teada olevat käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 sätestatud keelu rikkumist või muud korruptsioonijuhtumit (KVS § 6 lg 1).

Ametiisikul on keelatud toimingute või otsuste tegemine, kui:

- 1) otsus või toiming tehakse ametiisiku enda või temaga seotud isiku suhtes;
- 2) ametiisik on teadlik tema enda või temaga seotud isiku majanduslikust või muust huvist, mis võib mõjutada toimingut või otsust;
- 3) ametiisik on teadlik korruptsiooniohust (KVS § 11 lg 1).

Nimetatud juhtudel on ametiisikul keelatud anda oma alluvalle ülesandeks teha toimingut või otsust tema asemel. Ametiisik peab käesoleva paragrahvi nimetatud asjaolust viivitamata teavitama oma vahetut juhti või ametiisiku ametisse nimetamise õigusega isikut või organit, kes teeb toimingute või otsuste ise või annab selle ülesande teisele ametiisikule. (KVS § 11 lg 2)

Riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse asutus, avalik-õiguslik juriidiline isik, nende asutatud sihtasutus ja konkurentsiseaduse tähenduses avalik ettevõtja peavad tagama nende nimel, ülesandel või järelevalve all avalikku ülesannet täitva ametiisiku:

- 1) korruptsiooni ennetamise alase teadlikkuse;
- 2) kohustustest kinnipidamise kontrolli (KVS § 3 lg 3).

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus

Väljavõtteid kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus määrab kindlaks kohaliku omavalitsuse ülesanded, vastutuse ja korralduse ning omavalitsusüksuste suhted omavahel ja riigiorganitega (KOKS § 1 lg 1).

Volikogu liige ei tohi osa võtta volikogu sellise üksikakti arutamisest ja otsustamisest, mille suhtes talle laieneb toimingupiirang korruptsioonivastases seaduses sätestatu kohaselt (KOKS § 17 lg 5).

Vallavanem, linnapea või valitsuse liige ei tohi osa võtta valitsuse sellise üksikakti arutamisest ja otsustamisest, mille suhtes talle laieneb toimingupiirang korruptsioonivastase seaduse kohaselt (KOKS § 49 lg 12).

Vallavanem või linnapea ei tohi olla väljaspool ametikohustusi ühelgi muul valitaval või nimetataval riigi või sama kohaliku omavalitsuse ametikohal. Vallavanem või linnapea peab viivitamata teavitama volikogu kirjalikult, kui ta tegeleb või kavatseb tegeleda väljaspool ametikohustusi töölepingu või teenuste osutamise lepingu alusel või teise kohaliku omavalitsuse ametikohal, ettevõtjana või täisosanikuna täis- või usaldusühingus või juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmena. Ametikohustusi mõistetakse käesolevas seaduses korruptsioonivastases seaduses antud tähenduses. (KOKS § 50 lg 2)

Kohaliku omavalitsuse volikogu keelab vallavanemal või linnapeal haldusaktiga täielikult või osaliselt käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kõrvaltegevuse, kui kõrvaltegevusele kuluva tööjõu maht või laad takistab korrapärast teenistusülesannete täitmist või kõrvaltegevus toob kaasa teenistuskohustuse rikkumise (KOKS § 50 lg 3).

Valitsuse liige peab viivitamata teavitama volikogu kirjalikult, kui ta tegeleb või kavatseb tegeleda väljaspool ametikohustusi töölepingu või teenuste osutamise lepingu alusel või valitaval või nimetataval ametikohal, ettevõtjana või täisosanikuna täis- või usaldusühingus või juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmena (KOKS § 50¹ lg 1).

Kohaliku omavalitsuse volikogu keelab valitsuse liikmel haldusaktiga täielikult või osaliselt käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kõrvaltegevuse, kui kõrvaltegevusele kuluva tööjõu maht või laad takistab korrapärast teenistusülesannete täitmist või kõrvaltegevus toob kaasa teenistuskohustuse rikkumise (KOKS § 50¹ lg 2).

Raamatupidamise seadus

Väljavõtteid raamatupidamise seadusest

Käesoleva seaduse eesmärk on õiguslike aluste loomine ning põhinõuete kehtestamine rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetest lähtuva raamatupidamise ja finantsaruandluse korraldamiseks (RPS § 1).

Suurettevõtja, kes on audiitortegevuse seaduse §-s 13 nimetatud avaliku huvi üksus ja kelle töötajate arv bilansipäeva seisuga on suurem kui 500, peab muu hulgas tegevusaruandes kirjeldama oma ärimudelit, oma tegevusega kaasnevaid keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid, inimressursi juhtimist, inimõiguste järgimist ning korruptsioonivastast võitlust käsitlevat riskijuhtimist ja selle rakendatavat poliitikat ja selle tulemusi, tuues välja olulised mitterahalised tulemusnäitajad (RPS § 24 lg 6).

Avaliku teenistuse seadus

Väljavõtteid avaliku teenistuse seadusest

Seadus sätestab avaliku teenistuse korralduse ja ametniku õigusliku seisundi (ATS § 1).

Avalik teenistus on:

- 1) riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse avalik-õiguslik teenistus- ja usaldussuhe ametnikuga ametiasutuse ülesannete täitmiseks, mis on avaliku võimu teostamine;
- 2) riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse eraõiguslik töösuhe isikuga ametiasutuse ülesannete täitmiseks, mis on üksnes avaliku võimu teostamist toetav töö (ATS § 5).

Ametnik on isik, kes on riigiga või kohaliku omavalitsuse üksusega avalik-õiguslikus teenistus- ja usaldussuhtes (ATS § 7 lg 1).

Korralduse täitmisest keeldumise alused (ATS § 54)

(1) Ametnik keeldub korralduse täitmisest, kui korraldus:

- 1) on vastuolus Eesti Vabariigi põhiseaduse või muude õigusaktidega;
- 2) tooks kaasa toimingupiirangu rikkumise korruptsioonivastase seaduse tähenduses.

Ametnikul on keelatud:

- 1) teostada vahetult ja püsivalt järelevalvet iseenda või endaga seotud isiku üle käesoleva seaduse § 15 punkti 4 või korruptsioonivastase seaduse § 7 lõike 1 punktide 2 ja 3 tähenduses; (ATS § 60 lg 4)

Teenistusest vabastatud ametnik ei või ühe aasta jooksul vabastamise päevast arvates saada korruptsioonivastase seaduse § 7 lõike 1 punktide 2 ja 3 tähenduses seotud isikuks sellise eraõigusliku juriidilise isikuga, kelle üle ta viimase aasta jooksul on teostanud vahetult või püsivalt järelevalvet (ATS § 60 lg 5).

Täpsemalt saab seaduste kohta infot Riigi Teatajast
(www.riigiteataja.ee).

Büroo juht
Tööstuse 52
10415 Tallinn
telefon: 612 3827
faks: 612 3740

Menetlustalitus
Tööstuse 52
10415 Tallinn
telefon: 612 3880

Lõuna talitus
Riia 132
50090 Tartu
telefon: 746 8504

Ida talitus
Rahu 38
41500 Jõhvi
telefon: 337 2455

Lääne talitus
Pikk 16
80009 Pärnu
telefon: 444 6441

viimane: korruptsioonivihje@politsei.ee
viigitelefoni automaatvastus: 612 3657
postiaadress: Tööstuse 52, Tallinn 10415

Ametnikueetika nõukogu on Rahandusministeeriumi juures tegutsev sõltumatu valitsuskomisjon, kelle eesmärk on tugevdada ametnike põhiväärtusi ja ametnikueetikat.

Eetikanõukogu kinnitas ametnike eetikakoodeksi 11.03.2015 ja toetab selle ühetaolist rakendamist (lisateavet saab avaliku teenistuse kodulehelt).

Ametniku eetikakoodeks

Ametniku töö eesmärk on ausalt ja väärikalt tegutseda riigi ning ühiskonna hüvanguks. Avaliku võimu teostaja juhindub oma tegevuses ametniku eetikakoodeksis välja toodud avaliku teenistuse eetilistest väärtustest.

Hea ametniku olulisimad väärtused on:

- seaduslikkus
- inimesekesksus
- usaldusväärsus
- asjatundlikkus
- erapooletus
- avatus ja koostöö

Seaduslikkus tähendab, et

- ametnik on seaduskuulekas ning lähtub Eesti Vabariigi põhiseadusest ja seadustest;
- ametnik kasutab võimu seadusega ette nähtud piirides.

Inimesekesksus tähendab, et

- ametnik on rahva teenistuses;
- ametnik tegutseb vastutustundlikult mõistes, et tema otsustel on mõju inimestele ja ühiskonnale;
- ametnik on teenistuskohustusi täites hoolikas, kohusetundlik, viisakas ja abivalmis.

Usaldusväärsus tähendab, et

- ametnik teostab avalikku võimu ainult avalikes huvides;
- ametnik hoidub ametipositsiooni ja teenistuskohustuste täitmisel teatavaks saadud informatsiooni kasutamisest erahuvides;
- ametnik on tööl ja töövälisel ajal väärikas ning hoidub avaliku teenistuse maine kahjustamisest;
- ametnik kasutab talle usaldatud vara ja vahendeid eesmärgipäraselt, tõhusalt ja säästlikult;
- ametnik võib tööalastes küsimustes avaldada isiklikku arvamust, tehes seda vastutustundlikult, argumenteeritult ja kehtestatud piiranguid arvestades;
- ametnik juhib tähelepanu avaliku teenistuse usaldusväärssust kahjustavale tegevusele.

Asjatundlikkus tähendab, et

- ametnik tegutseb oma töövaldkonna parimatest teadmistest ja oskustest lähtuvalt;
- ametnik hoiab end kursis tööülesannete täitmiseks vajalike valdkondlike arengutega ja täiendab end pidevalt;
- ametnik on oma tegevuses uuendusmeelne, olles suunatud tööalaste probleemide lahendamisele.

Erapooletus tähendab, et

- ametnik hoidub tegevustest ja olukordadest, mis võivad kahtluse alla seada tema erapooletuse tööülesannete täitmisel;
- ametnik hoidub kingitustest, soodustustest ja teenetest, mis seavad kahtluse alla tema ametialase sõltumatus ja objektiivsuse;
- ametnik kohtleb kõiki ühiskonnagruppe ja inimesi võrdselt.

Avatus ja koostöö tähendab, et

- ametnik teostab avalikku võimu viisil, mis on läbipaistev ja arusaadav;
- ametnik selgitab ja põhjendab oma tööalaseid otsuseid;
- ametnikud teevad ühiste eesmärkide saavutamiseks koostööd;
- ametnik kaasab huvirühmi ja avalikkust neid puudutavate otsuste ettevalmistamisse, tegemisse ja elluviimisesse;
- ametnik järgib teabe kasutamisel kehtestatud piiranguid, austades konfidentsiaalsusnõuet ja isikute privaatsust.

Kust saad huvitavat lisateavet?

www.politsei.ee/et/nouanded/korruptsioon/

www.korruptsioon.ee

www.avalikteenistus.ee

www.kapo.ee

www.transparency.ee

Vastutus

Millised karistused võivad kaasneda korruptsioonis osalemise või korruptsioonina käsitletava ja sellega seotud teo eest?

Sõltuvalt teo olemusest ja raskusest võidakse tegu kvalifitseerida korruptsioonivastases seaduses sätestatud väärteona või karistusseadustiku järgi kuriteona.

Korruptsioonivastases seaduses märgitud väärteo toimepanemise eest ettenähtud võimalikud karistused:

- ametiseisundi, avaliku vahendi, mõju või siseteabe korruptiivne kasutamine – rahaträhv kuni 300 trahviühikut;
- korruptiivse tulu saamisega seotud teatamise ja üleandmise kohustuse rikkumine – rahaträhv kuni 200 trahviühikut;
- toimingupiirangu rikkumine – rahaträhv kuni 200 trahviühikut.

Karistusseadustikus sätestatud korruptsiooniga seotud kuriteo toimepanemise eest ettenähtud võimalikud karistused (alljärgnev kuritegude loetelu on valikuline):

- **ametiisiku poolt omastamine** – maksimaalselt kuni viieaastane vangistus;
- **ametiisiku poolt kelmuse toimepanemine** – maksimaalselt kuni viieaastane vangistus;
- **alkäemaksu andmine, vahendamine või võtmine** – sõltuvalt raskusastmest ja kvalifikatsioonist maksimaalselt kuni kümneaastane vangistus;
- **mõjuvõimuga kauplemine** – maksimaalselt kuni kolmeaastane vangistus;
- **ametialane võltsimine** – maksimaalselt kuni kolmeaastane vangistus;
- **riigihangete teostamise nõuete rikkumine** – maksimaalselt kuni viieaastane vangistus;
- **toimingupiirangu rikkumine suures ulatuses või eriti suures ulatuses** – maksimaalselt kuni kolmeaastane vangistus;
- **valimisvabaduse rikkumine** – maksimaalselt kuni kolmeaastane vangistus;
- **valimise võltsimine** – maksimaalselt kuni kolmeaastane vangistus;
- **usalduse kuritarvitamine** – maksimaalselt kuni viieaastane vangistus;
- **rahapesu** – sõltuvalt raskusastmest ja kvalifikatsioonist maksimaalselt kuni kümneaastane vangistus;
- **alkäemaksu võtmine ja andmine erasektoris** – maksimaalselt kuni viieaastane vangistus.

Loetletud tegude toimepanemise eest on võimalik vastutusele võtta ka juriidiline isik. Juriidilisele isikule võib kohus mõista rahalise karistuse 4000 – 16 000 000 eurot.

Kuhu pöörduda, kui oled korruptiivse käitumisega kokku puutunud või tead selle kohta informatsiooni edastada?

Informatsiooni saad edastada keskkriminaalpolitsei korruptsioonikuritegude büroo

vihjemeilile **korruptsioonivihje@politsei.ee**

vihjetelefoni automaatvastajale **612 3657**

postiaadressile **Tööstuse 52, 10416 Tallinn**

Samuti võid teavet edastama tulla korruptsioonikuritegude büroosse.

Vajaduse korral tagame teataja anonüümsuse.

Korruptsioonikuritegude büroo üksused asuvad Tallinnas, Tartus, Jõhvis ja Pärnus.

Korruptsioonikuritegude büroo

Büroo juht
Tööstuse 52
10416 Tallinn
telefon 612 3827

Menetlustalitus

Tööstuse 52
10416 Tallinn
telefon 612 3880

Lõuna talitus

Riia 132
50096 Tartu
telefon 746 8504

Ida talitus

Rahu 38
41588 Jõhvi
telefon 337 2455

Lääne talitus

Pikk 18
80089 Pärnu
telefon 444 6441

Trükitud 11.2016

